

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1974
FORFATTER:	Jébé
TITEL:	Koldings operabal gik li' så stille sin vej
KORT RESUME:	KU-revyerne 1951-1960erne

Koldings opera-bal gik li' så stille sin vej

I såvel 1972 som 73 kunne man i Koldings lokale presse finde overskrifter, der jamrende spurgte: Hvor blev revyen af? Der var, hvis man skulle tro disse hulke-artikler, tale om en katastrofe, hvis byen ikke fik sin nytårsrevy. Det måtte og kunne ikke passe!

Nytårsrevyen var blevet en tradition i januar, ligesom selvangivelsen – den var der stadig – men revyen blev væk: Koldings nytårsrevy var blevet historie!

Var revyen en undskyldning?

Hvad var nytårsrevyen? Var det andet end en lokal KU-revy, der gav byens »upper ten« en undskyldning for at samles til en festlig aften med damer i elegante rober, højt smørrebrød efter forestillingen og dans til May-Fairs udvidede orkester? For hvem gik hjem, før de havde fået kaffe med rundstykker, bestilt i god tid hos Industriforeningens travle tjenerstab? Var revyen andet end en belønning, folk fik for at komme til tiden og høre de politiske koryfæer, der her fik en chance for at gi' ca. 500 mennesker den politisk-konservative indsprøjtning, de mente var nødvendig, for at det festklædte, tålmodige publikum kunne gå ind i det ny år med den rigtige åndelige ballast? Var det en politisk revy – var det byens revy? Både ja og nej!

Den første revy

Den første revy »Op og ned ad Jernbanegade« var en uventet charmerende og festlig optakt til en KU-nytårs-fest på Industrien 6. januar 1951. Konservativ Ungdoms daværende formand, den initiativrige Stendevad-Nielsen, havde fundet ud af, at redaktionssekretær Knud Smith, den gang »Jydske Tidende«, nu free lance-medarbejder ved Danmarks Radio, i sin tid havde begået lokale revyer i Næstved med sin journalist-kollega og fætter Åge Hastrup, den senere boligminister, som en streng smagsdommer. Kai Madsen og Stendevad fik ham overtalt til at skrive en lille Kolding-revy. Den spillede kun en halv time, men blev en dundrende succes, til stor overraskelse for forfatteren og de medvirkende, ikke mindst Kai Madsen, der væltede huset med »Orglet i Nicolai«, hvis baggrund var et kongebesøg i Kolding og en kirkelig strid,

Den første KU-revy blev meldt til politiet, og teksten kom under den københavnske teater-censurs strenge lup.

Den sprælske John Stæchmann udfolder sig i en parodi på en amatør-dramatikers opfattelse af Koldinghus' brand. Det oprindelige stykke blev opført som friluftsforestilling i slotsgården og var nærmest en friluftsoperette med en vis folkelig effektivitet og en hel del mere naivitet, som var charmerende, men oplagt til at parodiere.

Starten på »Vore egne gøglere«, der iøvrigt blev vist af dansk TV. Fra venstre: Dorthe Stæchmann, Åge Voss, Gudrun Hansen, John Stæchmann, Nana Hansen og Jørgen Berg.

kan man vist sige, om, hvem der skulle betjene orglet, når majestæten indfandt sig til Sct. Nicolais 700 års jubilæum. Striden endte med, at der blev indgivet politianmeldelse mod den arme forfatter, en strid som afdøde politikommissær Kleberg med stort diplomati og elskværdighed fik bragt ned på gulvet. Men, inden revyen blev opført for anden gang, måtte hele teksten ind til den daværende teater-censur i København, hvor alle viserne blev forsynet med et meget højtideligt godkendelses-stempel. Det var i sin tekst en meget uskyldig vise, men det veloplagte publikum forstod i den grad alt det mellem linjerne, at Kai, der med ét slag var blevet en populær revy-skuespiller, måtte give da capo, og da der ingen ekstra-vers fandtes, måtte han gi' sidste vers tre gange.

På »Trocahero«

Direktør Eigil Hansen, »Trocahero«, der havde haft et lille uheld med et københavnsk kabaret-ensemble, der faldt med et brag og måtte ud i kulden, blev så begejstret for KU-revyen, at han engagerede truppen til 12 dages gæsteoptræden i etablissementet. Rygtet om den lille, sjove revy bredte sig som ringe i vandet og gav fuldt hus hver aften. Det gav blod på tanden, 1952 skulle også ha' en nytårsrevy. Men nu skulle det være en helaftensrevy med større personale og flot udstyr. Det vigtigste var dog, at Smith eller Regnar Smedh, som han kaldte sig, havde stof i sig til mange revyer.

Den næste blev »Turister i Jernbanegade«. Også denne blev modtaget med stor begejstring, ikke alene af publikum, men også af den samlede Kolding-presse – fra »Jydske Tidende« til »Tidens Tegn«, den lokale socialdemokrat. Byens populære konservative borgmester Peter Beirholm måtte holde for i visen »Petermand, Petermand«. Også den gang talte man om Slotssøvejen, hvilket resulterede i visen »Kærlighedens sti, De ved ved slottet«. Svømmebadet, som man havde talt om i mange år, og som endnu ikke var påbegyndt, fik slutlinien: »Men hvis De tror, der kommer vand i hullet, er De en kæmpeidiot«.

Kong Vinter ordnede paragrafferne

Der var 28 numre i revyen, og Thomas L. Jørgensen stod for dekorationerne. Han havde malet dekorationer til det halve af forestillingen, et kæmpearbejde, ikke mindst når man tænker på de par hundrede kroner, han fik for det.

Også denne revy blev overført til »Trocahero«. Men forestillingen kunne ikke omstilles til cabaret. Dekorationerne manglede, og ensemblenumrene passede ikke til et »gulv-show«, hvor de optrædende kunne beskues fra fire sider. Og da en streng vinter satte ind, var der ofte flere optrædende end publikum. Det var aktørerne kede af. Bifald talte mere end gage. Men kong Vinter hjalp dem. Frost, en rigtig god gammeldags hård frost, sprængte etablissementets fyr. Og både skuespillerne og sikkert også Eigil Hansen åndede lettet op, da resten af forestillingerne måtte aflyses.

Nå, men revyen var alligevel ikke udspillet. Den blev vist på teatret i flere af byens foreninger. Bunden var lagt, og nu gik det løs år efter år. Et par titler i forbifarten: »Byens spidser« – »Nilfisk og Kaviar« – »Smil med os« – »Vore egne gøglere« – »Bal i Revyenstrup« – »Lokal 11« (med »Hallo Kolding« som indledningsnummer) – »Sig det med tidsler« – »Ka' De li' gule ærter« – »Vi jubler videre« og andre titler, der er forsvundet i den blå luft.

Kan De huske dem?

Når man ved, hvor vanskelig en kunst revy er, var det forbløffende, hvor rigt udvalget af vise-talenter var i den periode. Fra de første år Kai Madsen, der efter flere års »udlændighed« dukkede op igen i 1960. Han har nu en betroet stilling som underholdningsekspert hos et show-firma. »Mads« leverer simpelthen færdigsyede show. Nå, men som aktiv på de skrå brædder sang han viser som nogen professionel. Diktion og mimik var i top. John Stæchmann, der nu er bosat i København, var en crazy-komiker for fuld udblæsning. Og så sang han skøre duetter sammen med sin kone Dorthe, der desværre døde alt for tidligt. Hvem husker ikke Nana Hansen, den dejlige pige med den dejlige stemme fra Alminde? Hendes store, personlige succes var den danske chanson »Telefonér til mig«. Hun er nu ansat på Rosengårdscentret i Odense. Hendes duet-partner Åge Voss med den imponerende tenor-baryton, en rigtig bryst-tenor, fik ved sin fortolkning af »Dejlige, dejlige Christiansminde« fru Dorthea, stedets restauratrice, til i begejstring at springe op i stolen, og hun var ikke nogen letvægter. Hun inviterede hele personalet til ålegilde på »Christiansminde«, der senere blev hønsefarm og derpå blev nedlagt af hærværksmænd. Voss, der arbejder i isenkrambranchen, eller i hvert fald gjorde det, bor nu i Horsens.

Et livstykke

Grethe Laursen var en flot pige med en køn stemme. Og så var hun fuld af pep. Sammen med Erik Christoffersen fik hun publikum til at larme over visen »Solstik«, hvis tekst var af en sådan art, at man skulle tro, forfatteren havde fået solstik, lige inden han skrev den.

Apotekerdatteren Lilly Hahn vil altid blive husket for sin fortolkning af »Knaldekarl i Paris«. Så var der Edith Sørensen, en visesangerinde af Bodil Udsen-typen. Måske husker De hendes foredrag af »Byens bedårende mænd«. Den var nærgående, men sad lige i øjet. Men hun var også fin, fin i afskedsvisen til Karl Olsen, da han forlod folketingsmandatet i Kolding til fordel for rektorembetet i Viborg.

Kun 3–4 øjne var tørre, da hun sang: »Knaldekarl, Knaldekarl, Herren være med os alle, Karl, da dit lys blev trukket bort herfra, det var en sorgens dag«. (På melodien »Lillemor, Lillemor« – prøv engang).

Så kom Påske

Erik Påske, i dag landets mest skattede visefortolker, var

– inden Det kgl. Teater »tog« ham – visens førstemand i K.U.-revyen. Fra begyndelsen var Jørgen Berg med både som instruktør og visesanger. I den lokale udgave af »Sådan er det jo« og »Det bli'r en dejlig dag« kunne ingen være i tvivl om, at han havde gået i en god skole hos Ludvig Brandstrup.

Ak, ja, hvor de vrimler frem, minderne om de mange solide kræfter, der var med. Der var den søde og flotte Eva Nygård, den gennemmusikalske Henning Wagner, nu i København, og så var der Svend Erik. Svend Erik Christensen stod på i 1961 og var med til den lykkelige ende. Hele Kolding kender ham som en dejlig fyr, med lune og et naturtalent som få. Frisk i erindringen står hans »von Fürstenfeldt« (på »Ansgar«) og hans dialog plus duet med Mads i TV-kokke-nummeret: »Det er smørret, der gørret«. I den allersidste af KU-revyerne nåede Sv. Eriks datter Anne Mette at komme med, ung, sød og talentfuld. Marguerite Basse, vores sidste prima-donna, kunne det hele. Tidligere professionel danserinde og artist i international topklasse, men også »prof« ud i visekunsten. Skal vi nynne med på »Ta' og kys det hele«. Hun var en strålende kammerat, der desværre også er rejst fra byen.

Thomas L. endnu en gang

Thomas L. Jørgensen, der jo senere på »Sans Souci« indfrie de forventninger, hvis vi rigtigt skal underdrive hans indsats på denne storvarieté, må vi lige ha' med en gang til i denne artikel. Hans dekorationer i KU-revyerne var simpelthen for gode. Folk sagde: »Åh« og besvime de i 1. vers. De kom først med fra midten af 2. – og så besvime de forfatteren! Thomas kunne naturligvis ikke blive ved med at være med. Det var umuligt at betale ham den gage, han i virkeligheden var værd. Men mens han var med, skabte han den specielle varme dekora-tions-stil, revyen vil blive husket for.

Jens Ramild og sidst Leif Jacobsen løftede arven efter ham, og navnlig Leif forstod med sin tekniske snilde og sans for det sceniske at skabe fornyelse.

Dans og musik

Danseinstruktør Børge Jensen skal heller ikke glemmes. Hans dansere var en behagelig og smagfuld afveksling for viser og dialoger. Hans maskedans med »De fire store« blev senere hugget og mishandlet af en professionel trup.

Pianisterne Kurt Griechen, Krogsteen, Kai Lund og til sidst Ole Neergård Holm stod for den musikalske side. Oles raffinerede, jazzificerede akkompagnement er for-eviget på mange, mange meter bånd i Danmarks Radios arkiv.

Knud Smith skrev 95 pct. af teksterne. Hans hitte-på-somhed har været ubeskrivelig. Uden ham var revyen aldrig kommet ud over begynderstadiet. Det var ham, der skabte KU-revyen, og det var ham, der holdt den oppe. Men han havde skrappe konkurrenter ved sin side. Dan

»Søndagspigerne«, Gudrun og Nana Hansen, der blev kendt af det ganske Danmark, da de optrådte i Svend Pedersens populære radioserie »Gøglervognen«.

Nana Hansen og Åge Voss i en operette-parodi, der gik landet over og endte i radioens program 2.

Christoffersen («Jeg er Søndergades lille Mona Lisa») og det nuværende radikale byrådsmedlem, civilingeniør Knud Erik Reddersen, lavede slagkraftige viser, henholdsvis i den bredt populære genre og den intellektuelle stil, som PH skabte. Og så er der altså Mogens Skjøde Knudsen! Sidst, men ikke mindst! Hans »Side by side« – om Dronning Margrethe og Prins Henrik – var simpelt hen fænomenal. Hans dygtighed som tekstforfatter er stor. Desværre er han også en dygtig advokat.

Politik, KU-revy, Kolding-revy . . . Det var en Kolding-revy. Der var aldrig ensidige politiske numre i den. Der var satire. Der var lune. Der var underholdning. Ingen propaganda!

Mange så den – et år 5000, fordelt over adskillige foreninger. Fra KU til Venstres Vælgerforening og Socialdemokratisk Forening. Der er spillet for Poul Møller, Vagn Bro, Peter Freuchen og Jens Otto Kragh. Som en journalist ved »Jydske Tidende« skrev efter en premiere: – KU – disse bogstaver må stå for Kolding Underholdningscentral!

Hysteri og snobberi

Vi har hvert år spillet for byens ældre ved Socialdemo-

kratisk Kvindeudvalgs fest. Vi har gjort det med glæde. For det var et godt publikum.

At der var hysteri omkring en premiere er rigtigt. Det betød noget at være med den første aften, navnlig for de unge og de, der gerne ville ses. »Koldings Operabal« blev det kaldt. Nogen kaldte det snobberi, men når alt kommer til alt, kan *det* også være med til at sætte kulør på tilværelsen. Men det var ikke succes altsammen. Der var begribeligvis ting, der faldt med et brag. Det lokale stof gjorde sig altid bedst.

Mange af byens vise fædre og originaler blev i den tid gjort uødelige. Men jeg tror aldrig nogen blev fornærmede over »at komme med i revyen«. Selv om snerten kunne være lidt hård, trøstede vi ofrene med »de frommes kærlighed er sær, de tugter mest den, de har kær«. Det var sjovt at lave disse revyer, det var sjovt at være med, men det var et slid. Man skulle kunne lide det. Og det kunne vi. Vi elskede det!

Og nu er revyen borte, og den revy kommer aldrig mere igen. Den sidste revy hed »På'en igen«. Sidste linie i slutningssangen lød: »Vi går li'så stille vor vej«. Tæppet er gået!
Jébé

Professor Labris tante fra Hamborg

Årets store begivenhed var markedet i Kolding, som også jeg, trods mine forældres store betænkeligheder, endelig fik lov til at komme med til. Noget så storslået havde jeg aldrig tidligere overværet. Ikke engang den store udstilling ved Staldgården med lappernes optræden kunne måle sig med det liv, der udfoldede sig på Aksel- og Kirketorvet en sådan efterårsdag før århundredeskiftet. Legemsstore voksfigurer anskueliggjorde, hvordan det sidste opsigtsvækkende mord havde fundet sted. Ved at stikke fonografens hørerør i ørerne kunne man for en billig penge høre de viser, som enhver kunne udenad – men alligevel, sikke en opfindelse!

Som midtpunkt for kagetelte og gøgl af enhver art tronede professor Labri foran sit store telt, hvorfra der

dagen igennem lød mægtige klapsalver. Foruden sit trylleri og alkens klovnerier fortalte han et undrende publikum om sine oplevelser i »Vorbasse Krigshavn« og om sine familieforhold, hvoraf det fremgik, at han havde en tante i Hamborg, der var så dygtig, at hun kunne skære hakkelse med det ene ben og slå græs med det andet. Sidst mødte jeg den uforlignelige gøglerkonge på storebæltsfærgen i begyndelsen af trediverne. Med ordene: »Kunstens vej er trang« lod han – ikke uden resultat – sin høje hat gå rundt blandt de rejsende.

(Af Valdemar Thomsen, født på »Thomasminde« i Hjarup 1887. Citat fra hans bidrag til »Fortæl hvad De husker«)